

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd
Arrangør	Uddannelses- og Forskningsudvalget
Taletid	UFM–M taler først og derefter M 5 min.
Tid og sted	13:30-15:00 den 13. april 2021 i lokale 2-011

1. Indledning - Tale (Efter UFM – M)

- Tak for det og tak for indkaldelsen til det her samråd. Lidt lig min kollega vil jeg gerne udfordre præmissen for det her spørgsmål.
- Det er en venlig ment protest, for jeg tror sådan set, vi er enige om udgangspunktet, men jeg synes alligevel, den er vigtig. Klima- og bæredygtighedsdagsordnen *er* en vigtig del af folkeskolen. Det er ikke et eller andet fremtidsscenario eller noget, der kommer engang.
- Og nu kommer jeg lige med en udfordring. Der er jo det med folkeskolen, at vi ikke har fast pensum, og vi registrerer heldigvis ikke, hvad lærerne underviser eleverne i. Det er trods alt ikke Østtyskland, vi lever i. Udfordringen går på følgende: kan man finde en elev, der er blevet færdig med sin afgangsprøve i folkeskolen i år 1990, der ikke minimum én gang i sin folkeskoletid er blevet undervist i klimadagsordenen. Det vil være min påstand, at det vil være svært – det er en nål i en høstak.
- Spoler vi så tiden op til i dag, vil det være min påstand, at vi ikke kan finde én eneste elev, der i deres folkeskole, på deres erhvervsuddannelse og på deres gymnasiale uddannelse ikke minimum er blevet undervist fem gange i klimadagsordenen og bæredygtighed.

2. Klima i skolen

- Selvom vi ikke har fast pensum, tror jeg altså ikke, at man skyder helt ved siden af, hvis man påstår, at lærerne er årsagen til, at der er så bredt og solidt et fundament under ungdommens klimaengagement. Det er fordi, at lærerne henover deres skoletid har undervist dem i klima, bæredygtighed og bevidsthed om grøn omstilling.

- Derfor synes jeg, man skal give lærerne en del af den ære for, at det er dér, ungdommen er i dag. At de har klædt dem på til at tage den kamp om klimaet. Derfor er det ikke et fremtidsscenario – det er nu, det foregår, og det er der. Det er en del af undervisningen derude.
- Det er selvfølgelig en praksis, som vi skal skubbe yderligere på, og gøre alt hvad vi kan for at støtte op omkring.
- Jeg tror, det er vigtigt at slå fast, at når børn og unge forstår alvoren mere end de ældste generationer i Danmark, så hænger det tæt sammen med det, som skolen har gjort, og det er også derfor, at skolen spiller en kernerolle i det her.

3. Uddannelse for fremtiden

- Jeg synes også, vi havde et rigtig godt og inspirerende møde med *Uddannelser for fremtiden* om den grønne dagsorden.
- Det er de 12 elev- og studenterorganisationer, der har sat sig sammen for at vise, hvordan vi gør klima og bæredygtighed til en integreret del af vores uddannelser - helt fra 0. klasse til kandidaten.
- Det er helt centralt for dem, at uddannelserne bliver grønne forbilleder. Vi talte blandt andet om deres ønske om, at det skal skrives ind i mål og formålsparagraffer, så den grønne dagsordenen bliver en fast del af alle fag. Jeg synes, at det er en rigtig god pointe. Klima og bæredygtighed er vigtige og centrale perspektiver, og det skal man selvfølgelig ikke være i tvivl om. Det tror jeg sådan set heller ikke, at de er, og så meget desto mindre skulle det være fredeligt at skrive ind i paragrafferne.

- Klima og bæredygtighed eller andre ord for dette indgår allerede i formålsbestemmelserne på dagtilbud, grundskolen og de gymnasiale uddannelser. Det er godt.
- Det indgår ikke på samme måde i formålsbestemmelserne på erhvervsuddannelserne og FGU. Her er det tæt på, at jeg synes, det er endnu mere oplagt, fordi store dele af dem, der skal arbejde med den konkrete grønne omstilling, er på erhvervsuddannelserne. Byggefagene kommer til at levere en substantiel del af den grønne omstilling, vi skal hen imod, og man kunne nævne alle mulige andre fag.
- På mødet med elev-og studenterorganisationerne talte vi også om et grønt EUD.
- Et grønt EUD tiltrækker elever, fordi de tager en uddannelse, der gør en konkret forskel for klimaet. Der bliver efterspurgt faglærte med grønne kompetencer, og det er en efterspørgsel, der kun vil vokse, jo mere grøn verden bliver - heldigvis for det. De grønne løsninger, der skal skabes, kræver grønne fagfolk. Både dem, der bliver nyuddannet, men også at dem, der har en uddannelse, får de muligheder.
- Derfor har vi i fællesskab med dem der stod bag finansloven afsat 100 millioner kroner i år og yderligere 100 millioner kroner næste år til at sikre, at erhvervs- og efteruddannelserne er klar til den grønne omstilling. Det er et rigtig godt skridt.

4. Et grønt Esbjerg

- At det er nødvendigt og klogt, kan man blandt andet se i Esbjerg. I årtier har Esbjerg havn været omdrejningspunkt for det danske olieeventyr, men det ændrer sig nu. Det er meget interessant at se Esbjerg havn på den baggrund. Jeg blev vist rundt derovre, da jeg var klima- og energiordfører, og det er simpelthen en fuldstændigt forandret havnekaj, og så er nogle ting helt det samme, fordi det er den samme type medarbejdere og materiel, de bruger.
- Det olieeventyr i Esbjerg er blevet til et grønt Esbjerg, og vi er nu på mange stræk hovedaktør i et vindmølleeventyr så stort, at de færreste af os kan forstå det.
- I Esbjerg regner de med, at vindmølleindustrien vil kunne gøre mere for byen, end olie nogensinde har gjort. Men det kræver selvfølgelig, at vi har en arbejdsstyrke, der kan favne de nye muligheder. I stedet for arbejdsløse oliefolk, der har kompetencer, der ikke længere bliver efterspurgt, skal vi hen et sted med vores AMU-centre, hvor vi kan klæde medarbejdere på til vindmølleindustrien.
- Hvis jeg kender elevbevægelsen, som jeg altid har kendt den, tror jeg faktisk, at det vil være sådan, at vi aldrig vil kunne gøre nok. Det håber jeg altid vil være elevbevægelsens position, at hver gang vi flytter os ét skridt, så flytter de sig ét skridt yderligere, fordi det er sådan, man får forandret verden. Derfor mener jeg faktisk, vi skal være ganske taknemmelige for den kampvilje og den kampånd, der er og det, at man hele tiden flytter sig det ekstra.

5. Frihed og råderum til lærerne

- Når eleverne brænder for noget, tror jeg egentligt, det er en gave til lærerne, og jeg oplever, at skolerne og uddannelserne er taknemmelig for, når der kommer

elever, der er optændt af den hellige ild, og rigtig gerne vil lære noget om det her. Det er svært at finde et bedre fundament for noget som helst, og derfor sker der virkelig meget med den grønne dagsorden ude på skolerne.

- Bæredygtighed fremgår allerede af Fælles Mål i bl.a. de naturfaglige fag i folkeskolen, ligesom der i fagenes mål er fokus på ansvarlighed over for naturen og menneskets samspil med naturen.
- Jeg tror dog, at pensumstyring af folkeskolen vil være den forkerte vej at gå. Jeg har hele tiden været mere optaget af, hvordan vi kunne få fjernet alle de snærende bånd i de fælles mål. Vi har lærere, der i 30 år har haft fokus på klimadagsordenen, og derfor skulle det også være helt unødvendigt at bruge den slags redskaber.
- Jeg mener ikke, at der findes én model for at undervise i klima og bæredygtighed. Landets skoler og uddannelsesinstitutioner er vidt forskellige og har vidt forskellig natur liggende omkring sig. Nogle har Esbjerg Havn, og nogle har den jyske højderyg med de vindmøller, der bliver bygget dér. Andre steder igen kan det være plastikaffald i havene, som er en helt anden naturdagsorden, man tager udgangspunkt i.
- Derfor skal lærerne have frihed og råderum til, hvordan man gør det bedst, og hvordan vi bedst engagerer eleverne. Hvad er det også, eleverne som udgangspunkt er motiveret for, og så klæde dem på til klimadagsordenen.

6. Initiativer

- Jeg bad om at få lavet sådan en oplistning, fordi jeg synes der sker rigtig meget i ministeriet, og så ville jeg tage den med og så læse det, jeg forestillede mig ville være ti til femten punkter op, for at sige, at der sker rigtig meget.

- Den liste er *så* lang – nu sidder jeg bare og bladrer i siderne – at det har jeg ikke taletid til. Hvis man begynder at dykke ned i, hvad der egentlig sker i Undervisningsministeriet, så bliver der lavet inspirationsmateriale, naturvidenskabens ABC, der bliver lavet klima- og bæredygtighed inden for naturvidenskabsstrategien, der bliver givet økonomisk bidrag til Astra, der bliver lavet Grøn Flag - Grøn Skole, der bliver lavet bekendtgørelse om energieffektivisering og sådan kunne jeg fortsætte dernedad.
- Det vil sige, at vi er gået fra, at klima er sådan en biting, da jeg startede i politik, som nogle få på Christiansborg snakkede om. De var ikke alle sammen underlige - én af dem var Svend Auken, men det var noget, som en bestemt gruppe politikere talte om, hvor det fyldte en lille del af nogle hjørner i nogle ministerier. Når man i dag beder om at få en oversigt over, hvad der nu sker på det grønne bare i Undervisningsministeriet, så er der så mange sider, at jeg ikke har taletid til at læse dem op.
- Det er super dejligt, og hvis de unge kan bidrage til at gøre de sider endnu mere mangfoldige og righoldige, så er alt godt.
- Tak for ordet.